

KINNITATUD
Puurmani Vallavolikogu
määrusega nr 12, 17.12.2014

Puurmani valla arengukava 2014–2025 Tegevuskava 2015–2018

Puurmani 2014

SISUKORD

Sissejuhatus.....	4
Mõisted.....	5
Hetkeolukorra kirjeldus.....	6
1. Puurmani valla üldiseloomustus.....	6
1.1 Geograafiline asend.....	6
1.2 Haldusüksused.....	7
1.3 Looduslikud tingimused	7
1.3.1. Maastik.....	7
1.3.2. Mullastik.....	7
1.4. Ajalugu.....	8
2. Rahvastik.....	10
2.1. Elanikkonna iseloomustus.....	10
2.2. Tööhõive.....	11
3. Majandus.....	12
3.1. Põllumajandus.....	13
3.2. Ettevõtlus.....	13
3.3. Teenindus.....	13
3.4. Turism.....	14
4. Tehniline infrastruktuur.....	16
4.1. Elamumajandus.....	16
4.2. Soojamajandus.....	16
4.3. Veemajandus, kanalisatsioon ja puhastusseadmed.....	16
4.4. Keskkonnaseisund, heakord.....	17
4.5. Elekter.....	17
4.6. Telefoniside ja internet.....	17
4.7. Jäätmemajandus.....	18
4.8. Teed.....	18
4.9. Ühistransport.....	19
Maakondliku bussitranspordi ja õpilasvedu korraldab MTÜ Jõgevamaa Ühistranspordikeskus, mille üks asutajaliige on vald. Õpilastranspordi paremaks korraldamiseks on vald käima pannud ka oma transpordil põhineva bussiliini Puurmani, Pikknurme ja Saduküla vahel.....	19
Ühistranspordi seisukohast on parimad liikumisvõimalused inimestel Tallinn-Tartu maantee suunal, kust väljub nii Tartu, Põltsamaa kui Tallinna suunal mitmeid busse. Probleemiks on Pikknurme rahva liikumine Põltsamaale ja tagasi. Lahenduseks on olemasolevatele liinidele lisapeatuse küsimine. Vald on selles suunas ka tegutsenud ja täiendavaid peatusi on lisandunud. Hõredam on aga liiklus valla külade ja Puurmani aleviku vahel, kust ainult korra või kaks nädalas sõidab buss. Suvisel perioodil peale õpilasliinide lõpetamist on ühendus veelgi problemaatilisem. Samas on ühendusvõimalused siiski olemas.	19
5. Sotsiaalne infrastruktuur.....	20
5.1. Kool	20
5.2. Lasteaed.....	21

5.3. Kultuur	21
6. Piirkondlik koostöö ja koostöö organisatsioonid.....	26
6.1. Piirkondlik koostöö.....	26
6.2. Koostööorganisatsioonid.....	26
Visioon aastani 2025.....	27
Prioriteetid.....	27
Probleemid ja arengueesmärgid aastani 2025.....	28
7. Haridus, kultuur ja sport	28
7.1. Hariduse probleemid ja arengueesmärgid.....	28
7.2. Kultuuri-, spordi- ja huvitegevuse probleemid ja arengueesmärgid.....	29
8. Infrastruktuur, keskkond ja majandus.....	31
8.1. Infrastruktuuriga seotud probleemid ja arengueesmärgid.....	31
8.2. Keskkonnaga seotud probleemid ja arengueesmärgid.....	32
8.3. Ettevõtluse probleemid ja arengueesmärgid.....	33
9. Sotsiaaltoetused, tööhõive ja tervishoid.....	34
Lisa 1.....	36
Tegevuskava 2015–2018.....	36

Sissejuhatus

Puurmani valla arengukava on koostatud kuni aastani 2025 ja tegevuskava aastateks 2015–2018. Kohaliku Omavalitsuse Korralduse Seaduse (KOKS) paragrahv 37 kohaselt peab arengukava hõlmama vähemalt nelja eelseisvat eelarveaastat. Pikemaajaliste varaliste kohustuste puhul tuleb arengukava koostada vastava perioodi kohta.

Vastavalt eelnimetatud seadusele on arengukava omavalitsusüksuse pika- ja lühiajalise arengu eesmärgi määratlev ja nende elluviimise võimalusi kavandav dokument. Tasakaalustatult arvestab see loodus-, majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi ning on aluseks erinevate eluvaldkondade arengu lõimumisele ja koordineerimisele.

Puurmani valla arengukava on visioonist lähtuvate eesmärkide saavutamisele suunatud laiapõhjaline kokkulepe. Arengukava koosneb kolmest osast: hetkeolukorra kirjeldus, probleemid ning pikemaajalised eesmärgid ja tegevuskava.

Puurmani valla arengukava eesmärk on kujundada valla elukeskkonda nii, et tagada tegutsemisruum igale valla elanikule, kasvatada valla potentsiaali olla suurepärase elu- ja tööpaik ning suurendada elanikkonna juurdekasvu. Eesmärgi täitmiseks on arengukava koostamisel kaasatud erinevate huvigruppide esindajad.

Käesoleva arengukava koostamise algatajateks olid Puurmani Vallavolikogu ja Vallavalitsus. Arengukava koostamise protsessi paremaks ja efektiivsemaks läbiviimiseks moodustati juhtgrupp, kuhu kuulusid eri valdkondade esindajad. Nende eestvedamisel viidi läbi hariduse, kultuuri, spordi, majanduse, infrastruktuuride, keskkonna, sotsiaalhoolekande ja tervishoiu teemagruppide koosolekud.

Käesolev dokument on valminud paljude tublide vallaelanike ühistööna, olles eelduseks meie kodukandi arengule ja elujõule. Tegemist on dokumendiga, mis puudutab kõiki valla elanikke. Areng on dünaamiline ja muutuv protsess, mistõttu vajab arengukava pidevat muutmist ja parandamist. Jätkuvalt on teretulnud kõik head mõtted ja ettepanekud, mis Teil, hea lugeja, vallavalitsusele pakkuda on.

Mõisted

Arengueesmärk – visioonist lähtuv üldkirjeldus, milleni soovitakse teatud ajaks jõuda ja mis on määratletav, mõõdetav ja reaalselt elluviidav.

Tegevuskava – loend konkreetsetest ülesannetest ja tegevustest, mida on vaja täita püstitatud eesmärkide saavutamiseks koos ressursside, elluviijate ja tähtaja määramisega.

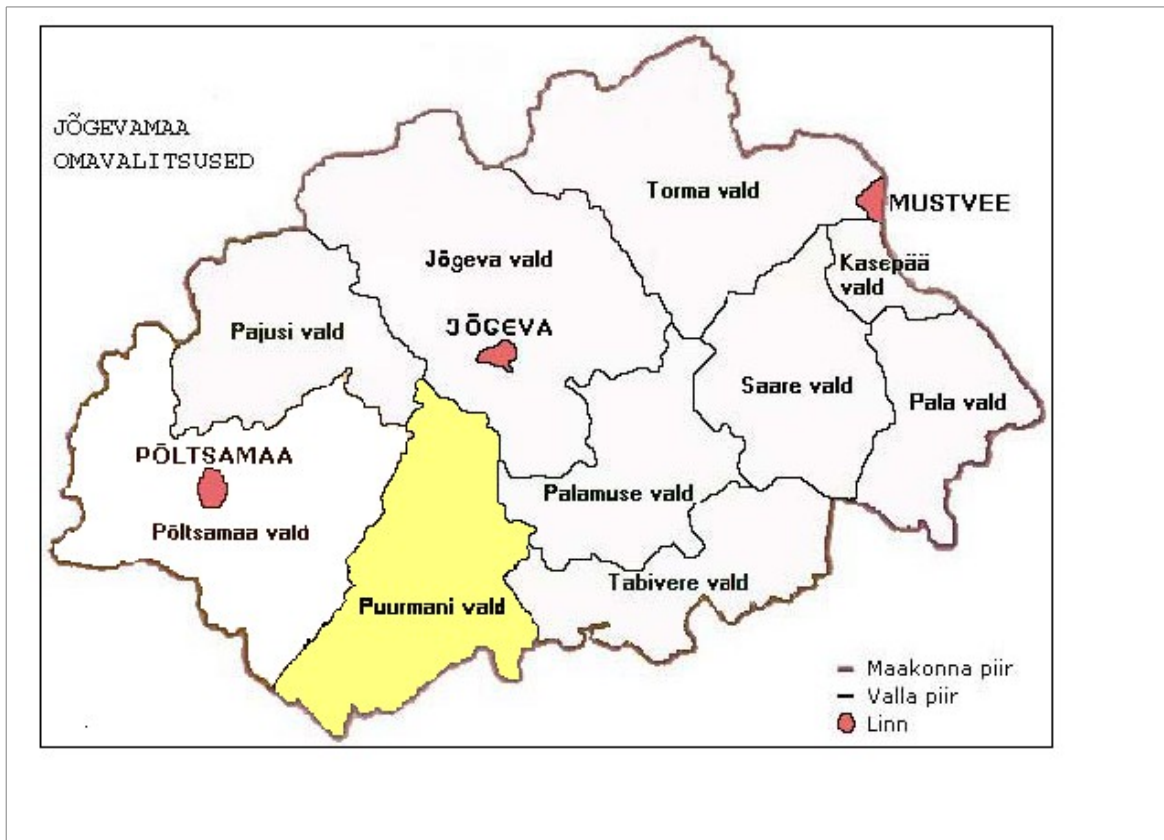
Visioon – kohaliku omavalitsuse ideaalne tulevikupilt, mida tahetakse teatud ajaks saavutada.

Hetkeolukorra kirjeldus

1. Puurmani valla üldiseloostus

1.1 Geograafiline asend

Puurmani vald asub Jõgeva maakonna edelaosas. Territooriumi suurus on 292,7 km². Vald piirneb lõunast Tartu maakonna Laeva vallaga, põhjast ja läänest Jõgeva maakonna Põltsamaa vallaga ja idast Jõgeva, Palamuse ja Tabivere valdadega. Ulatus põhjast lõunasse on 23 km, idast läände 14 km. Valla territooriumi läbivad Tallinn–Tartu–Luhamaa (13,5 km ulatuses) ja Puurmani–Voldi–Uhmardu (18 km ulatuses) riigimaanteed. Valla keskuseks on Puurmani alevik, mis asub maakonna keskusest Jõgeva linnast 27 km, Tartust 38 km, Põltsamaalt 20 km ja Tallinnast 150 km kaugusel.

1.2 Haldusüksused

Lisaks Puurmani alevikule on vallas 12 küla. Kõige kaugemal valla keskusest asuvad Härjanurme küla, Jõune küla, Pööra küla ja Saduküla, mille seos Puurmani alevikuga on olnud ainult haldussidemete kaudu.

Tabel 1: Külade kaugus Puurmani alevikust

Nr	Küla	Kaugus Puurmani alevikust (km)
1	Altnurga	5
2	Jürikäla	2
3	Kirikuvalla	5
4	Kursi	4
5	Laasme	3
6	Pikknurme	6
7	Tammiku	7
8	Tõrve	9
9	Härjanurme	15
10	Jõune	13
11	Pööra	12
12	Saduküla	13

1.3 Looduslikud tingimused

1.3.1. Maastik

Puurmani vald jääb kahe maastikulise regiooni – Võrtsjärve nõo ja Kesk-Eesti tasandiku – piiridesse. Puurmani valla piirkonnas on peamisteks maastikutüüpideks lainjad alluviaaltasandikud, abradeeritud moreentasandikud, jääpaisjärve tasandikud ja märgalad. Põhjust lõunasse läbib valda lammoruga Pedja jõgi, mida selle alamjooksul ümbritsevad ulatuslikud sood.

Valla lõunaosa (eriti edelaosa) jääb loodusliku ning väheasustatud Võrtsjärve nõo soorikkasse piirkonda. Valla piiridesse jääb valdav osa Põltsamaa-Umbusi soostikust (kogupindala 8970 ha).

Valla kesk- ja põhjaosa jääb Kesk-Eesti tasandiku piiresse. Puurmani vald jääb Põltsamaa ümbruse nõrgalt voorestatud lainja moreentasandiku piirkonda. See on tihedasti asustatud põllustatud ala, mille ääreosa madaldub Põltsamaa-Umbusi soostiku suunas ning asendub Pedja jõe piirkonnas puisniitude ja metsadega.

1.3.2. Mullastik

Üldiselt on tegemist nii heade (keskmine boniteet üle 45 hindepunkti) kui ka keskmiste muldadega (boniteet on 35–45 hindepunkti). Pikknurme ja Puurmani ümbruses levivad märjad leostunud mullad kuuluvad kuivendatult ja kultuuristatult viljakate ja keskmiselt viljakate muldade hulka, sobides hästi pikaajaliste kultuurkarjamaade rajamiseks. Pedja, Pikknurme ja

Kaave jõe lammidel levivad märjad lammimullad, millel kasvavad rohurikkad lammirohumaad. Väikese osa liigniisketest muldadest moodustavad turvastunud mullad. Korraliku kuivenduse korral sobivad need mullad kasutamiseks kultuurrohumaadena. Saduküla kandis paiknevad viljakad põllumaad (muldade hindepunkt on üle 55 palli) suhteliselt suurte massiividena. Valdavateks muldadeks viljakatel põllumaadadel on parasniisked või nõrgalt niisked leostunud ja leetjad mullad. Need mullad sobivad kõikide kultuuride kasvatamiseks.

1.4. Ajalugu

Teated Kursi kihelkonna tekkimise ja varasema mineviku kohta on pärit 13. sajandist. Talkhofi (Puurmani) ordulossi nimetatakse esmakordselt seoses 1343. aasta rahvarahutustega. Kohanimi tuleneb endise ordumõisa Rootsi võimu aegsete omanike Buhrmeisterite perekonnanimest.

Kursi kihelkonna Puurmani ja Härjanurme valla territooriumil oli neli mõisa: Puurmani, Härjanurme, Saduküla ja Kursi kirikumõis.

1645. a annetas kuninganna Kristiina Puurmani mõisa pärastisele kindralmajor Chr. v. Buhrmeisterile, tema järel saab mõisa endale tema tütrepoeg Güntersberg, kelle pärijate käest mõis redutseeritakse, kuid jäetakse edasi rendile. 1712. a antakse mõis endisele omanikule tagasi. Härjanurme mõis oli Rootsi ajal Tartu asevalitseja Jobst Taube omanduses. Saduküla mõis (saksa keeles *Saddoküll*) anti 1634. a Tartu linnale tasuta Voldi (Tabivere) mõisa eest, mis linnalt ära võeti ja endisele omanikule tagasi anti.

Kursi kihelkonnas olid luteriusu Kursi Püha Väike-Maarja kirik ja Saduküla Vaga Joosepi apostliku õigeusu kirik. Kursi Püha Väike-Maarja kiriku (Klein St. Marienkirche) on koguduse kulul ümber ehitanud arhitekt Gottfried Mühlhausen 1871–1872. a. Kirik õnnistati 9. augustil 1872. a. Surnuaed oli Laeva vallamaja lähedal, 16 km kirikust lõuna pool. Saduküla kirik on ehitatud kivist 1868. a.

Töötas kaks arsti (Kursis ja Kursi kirikumõisas), ämmaemandaid oli samuti kaks (Kursi köstrimajas). Kursis oli ka apteek. Postkontoreid polnud, postiteenustega tegeles Puurmani postiagentuur alates 1923. aastast. Puurmani kollektiivkeskjaam omas 7 telefoniabonenti. Töötas 6 kauplust (Kursi kiriku juures, Pikknurmes ja Pööra külas).

1920. aastal rajati kitsarööpmeline 18 km pikkune metsaveoraudtee Jõgevalt Puurmani. Tööstus oli nõrgalt arenenud. Saduküla mõisas töötas piiritusevabrik. Puurmani alevikus tegutses 1963. aastani Kursi Võitööstus, 1976. aastani koorejaam ja 16.11.1977–01.05.1997 piima vastuvõtupunkt. 1991. a suvel teostati Põltsamaa Piimaosaühingu poolt endise võitööstuse ruumides remont. 1992. a septembris alustati juustust ja lõssist kreemide tootmine. Päevane tootmisvõimsus oli 8–9 tonni lõssi. Tootmine kestis pool aastat.

Pikknurmes asus koorejaam ning hiljem piima vastuvõtupunkt. Piimatalitused asusid Härjanurmes, Pikknurmes, Tammikul, Puurmanis ja Pööra külas. Saduküla võitööstuse ruumides lõpetati tegevus 1976. a, Tõrve koorejaamas lõpetati piima vastuvõtmine 1975. a. Sindlimasinad töötasid Puurmanis ja Kursi kirikumõisas, lubjaahi tegutses Jõunes, saeveski töötas Puurmanis. Vesiveskid olid Jõunes (2 tk), Tõrves ja Puurmanis (2 tk).

1977–1992 tegutses Sadukülas Jõgeva Teeninduskombinaadi kompleksteeninduspunkt ja juuksur. 1990. a asutati teenindus-toitlustuskooperatiivid Kratt (Sadukülas) ja Sõnn (Puurmanis). 18.03.1991 asutati AS Aurem ja 03.10.1991 AS Terri-M. Seoses Põltsamaa Teenindus-Tootmisvalitsusele alluva Puurmani teeninduspunkti töö lõpetamisega asutati 16.07.1991 erafirmad Mekron (tegeles teenindusega) ja Mood (tegeles õmblusega).

1949. a loodi Puurmanis Kursi Masinatraktorijaam, mis 1958. a likvideeriti. 1959. a anti hooned Tartu põllutöömasinate tehase Võit alluvusse ning alustati elektrotehniliste toodete valmistamist. Tehase nimi oli Puurmani Elektrotehnikatehas.

15.08.1962–31.12.1974 oli tehas Volta Puurmani tsehh

31.12.1974–31.05.1976 Kalinini nim. TET Rõngu filiaali Puurmani tsehh

31.05.1976–16.07.1986 Kalinini nim. TET Puurmani tsehh

16.07.1986–13.12.1993 TTK Elektrotehnika Puurmani Rahvatarbekaupade Elektrotehnikatehas

Kuni 1983. aastani tootis tehas kõrgepinge lahtlüliteid. Alates 1982. a hakati tootma rahvatarbekaupu, milleks olid käivitus-laadimisseadmed Start, elektrikaminad Tuluke, telerialused ja akude ühendusjuhtmed. Enne tehase likvideerimist töötas seal 120 inimest.

26. septembril 1926. a avati Kursis pidulikult Vabadussõjas langenute mälestussammas. Nõukogude ajal kuju hävitati. 4. detsembril 1991. a otsustas Puurmani Küla RSN ühehäälselt taastada sammas Kursi kiriku pastoraadi vastas oleval maa-alal. Selle otsusega ei olnud nõus Puurmani elanikud. 14. mail 1992. a Puurmani Vallavolikogu otsustas taastada mälestussamba selle endises asukohas. Mälestussamba pidulik taasavamine toimus 23. juunil 1992. a.

2. Rahvastik

2.1. Elanikkonna iseloomustus

Puurmani vallas oli pereregistri andmetel 01.10.2014 seisuga 1544 inimest, neist 763 meest ja 781 naist.

Tabel 2: Rahvaarv Puurmani vallas aastatel 1959–2014

Aastaarv	1959	1970	1979	1989	1997	2004	2006	2008	2010	2012	2013	2014
Rahvaarv	2577	2279	2137	2113	2214	1930	1865	1787	1745	1645	1600	1544

Puurmani vallas elab 5,28 inimest km² kohta.

Puurmani valla sooline struktuur on suhteliselt ühtlane.

Tabel 3: Puurmani valla elanike sooline struktuur seisuga 01.10.2014

	KOKKU	
	arv	%
Kokku	1544	100,0
Mehed	763	49,4
Naised	781	50,6

Demograafiline koormuskoeffitsient (lapsi ja pensionäre ühe tööealise inimese kohta) on vallas 0,64. Tööealiste osakaal kogu elanikkonnast on 61%, laste ja pensioniealiste osatähtsus vastavalt 16 % ja 23%.

2013. aastal saabus valda elama 47 ja lahkus mujale 82 inimest. Seega mehaaniline iive -35. Sündis 16 ja suri 30 inimest ehk loomulik iive -14.

Tabel 4: Rahvastiku loomulik muutumine

Aasta	Elussünnid			Surmad		
	Poisid	Tüdrukud	Kokku	Mehed	Naised	Kokku
2013	8	8	16	12	18	30
2012	15	6	21	19	15	34
2011	10	9	19	13	9	22
2010	6	12	18	13	8	13
2009	12	10	22	19	8	27
2008	8	10	18	19	15	34
2007	3	7	10	13	9	22
2006	7	12	19	19	12	31
2005	6	14	20	15	9	25
2004	5	4	9	9	7	16
2003	5	8	13	10	12	22
2001	14	13	27	14	11	25
1999	8	11	19	9	12	21
1997	11	17	28	21	17	38

Kõige enam inimesi elab Puurmani alevikus, Sadukülas ja Pikknurme külas.

Tabel 5: Elanike arv külades

Nr	Küla	Elanikke 2007	Elanikke 2010	Elanikke 2012	Elanikke 2013	Elanikke 01.10.2014
1	Puurmani alevik	656	614	586	567	528
2	Altnurga	80	89	86	77	75
3	Härjanurme	102	93	79	80	79
4	Jõune	65	59	56	53	51
5	Jüriküla	55	70	74	68	67
6	Kirikuvalla	34	36	33	35	34
7	Kursi	54	56	56	61	59
8	Laasme	88	79	75	75	72
9	Pikknurme	212	197	172	167	164
10	Pööra	84	94	106	108	107
11	Saduküla	230	216	182	179	179
12	Tammiku	83	78	77	70	66
13	Tõrve	71	64	63	60	63
	KOKKU	1814	1745	1645	1600	1544

2.2. Tööhõive

Puurmani vallas oli 30.09.2014 seisuga tööealisi inimesi 944. Seisuga 30.09.2014 on ametlikult registreeritud töötuid 25. Peale selle esineb ka varjatud tööpuudust – mitteametlikke töötuid, kes ei ole tööd leidnud juba pikka aega pärast ametlikku töötuse lõppemist. Siia hulka kuuluvad ka inimesed, kes töötavad mitteametlikult või juhutöid tehes. Vallavalitsuse hinnangul suudaks umbes kolmandik praegustest töötutest pidada töökohta.

3. Majandus

Kuigi Eesti majanduses on viimasel aastakümnel toimunud areng tootmiselt teenindamisele, ei kajastu see reeglina veel Eesti maapiirkondades, kus endiselt on valdav osa elanikest hõivatud just tootmisega.

Puurmani piirkonna olukord peegeldab selgelt maapiirkondade hetkeseisu – väga suur osa elanikest on hõivatud põllumajandus sektoris, samas esineb puudujääke teeninduses. Selle areng on aga tihedalt seotud teiste majandussektorite olukorraga. Lisaks eespool nimetatule iseloomustab teeninduse arengut kontsentreeritus suurematele keskustele, mis asetab maavallad halvemasse positsiooni.

Piirkonna arengusuundade määratlemisel tuleb silmas pidada järgmisi eeliseid:

- soodne asend Tallinn–Tartu maantee ääres ning Tartu kui teadus- ja arenduskeskuse läheduses;
- suhteliselt head põllumajandusmaad;
- põllumajandusliku kogemuse ning kvalifitseeritud põllumajandusliku tööjõu olemasolu.

Piirkonna majanduse elujõulisus sõltub siinpaiknevate ettevõtete konkurentsivõimest ja majanduse mitmekesisusest. Ettevõtete rohkus ja hästi tasuvate töökohtade olemasolu tagab inimestele sissetulekud ja seeläbi ka suurema vallaelarve. Ettevõtluse madala taseme üheks põhjuseks on sissetulekute ja seega ka vaba kapitali vähesus.

Ettevõtlus, tööstus, põllumajandus ja metsandus peavad juhinduma turul olevast nõudlusest. Omavalitsuspoolne sekkumine on vajalik juhul, kui need valdkonnad oma loomuliku arengu läbi ohustavad valla loodust ja/või elukeskkonda. Eelistatud arengusuundadeks on põllumajandus, põllumajandus- ja metsasaaduste ümbertöötlemine, mitmesugune väikeettevõtlus. Potentsiaali on turismiga seonduval ettevõtlusel.

Arvestades piirkonda iseloomustavaid tegureid ning eeldusi ja üldiseid suundumusi Eesti majanduses on piirkonna prioriteetsed arengusuunad järgmised:

- võimalikult mitmekesise majandusarengu soodustamine kohaliku võimu ja avaliku sektori kaudu, kasutades nende käsutuses olevaid ressursse ja võimalusi otstarbekalt ning ratsionaalselt;
- olemasolevate ettevõtete toetamine ja soodsate tingimuste loomine uutele investeeringutele;
- tähelepanu pööramine keskkonnakaitse ja säästliku arengu põhimõtetele.

3.1. Põllumajandus

Läbi aegade on Puurmani vallas olulisel kohal olnud põllumajandus kui Eesti traditsioonilise ja keskkonnahoidliku elulaadi väljendus.

Seisuga 31.08.2012 on Puurmani vallas moodustatud 1758 katastriüksust keskmise pindalaga 16,1 ha, maa kogupind on 28 359,2 ha. Haritavat maad on katastriüksustel kokku 6299,4 ha; looduslikku rohumaad 1321,1 ha, metsamaad 16530,2 ha, õuemaad 203,7 ha, vee alust maad 510 ha ja muud maad 3494,8 ha.

Kuna Puurmani vald asub põlises agraarpiirkonnas, on põllumajandus siin ka põhiliseks ettevõtluse haruks. Põllumajandusreformi käigus moodustati seniste kolhooside-sovhooside baasil rida põllumajandusega tegelevaid äriühinguid, mis on vallas suurimateks tööandjateks. Töötajate hulk neis on küll vähenenud, aga ikkagi on säilinud piirkonnas juhtpositsioon tööandjatena. Suurim tööandja Sadukülas on OÜ Härjanurme Mõis ja Puurmanis Puurmani Põllumajandusühistu.

Puurmani valla tähtsamaks loodusrikkuseks on mets ja maa. Antud ressursse on vaja kasutada ratsionaalselt. Tuleb saavutada olukord, kus maaomanikud tunnevad oma vastutust maa korrashoiu eest.

3.2. Ettevõtlus

Valla kõige suuremad tööandjad on põllumajandusettevõtted. Elanikkonna (külade) säilimise seisukohast on väga oluline ettevõtluse areng. Seepärast on vaja luua uusi töökohti väljaspool põllumajandust, samuti tõsta investeerijate huvi piirkonna vastu.

Ettevõtluse arengu teadlikuks soodustamiseks on avalikul sektoril rida võimalusi:

- uute tegevusvaldkondade väljaarendamisele kaasaaitamine (transiitliikluse teenindamine, puhke- ja turismialal);
- tagada ettevõtjate informeeritus oma valdkonna võimalustest (turg, uus tehnoloogia, koolitus);
- reklaamida piirkonda kui soodsat investeerimiskohta;
- planeeringute koostamisel arvestada ettevõtjate vajadusi;
- ette valmistada ettevõtluseks sobivad krundid ja piirkonnad.

3.3. Teenindus

Teenindusega tegelevatest ettevõtetest on paljud seotud avaliku sektoriga – haridusasutused, raamatukogud. Lähtutud on põhimõttest, et kohalikele elanikele peavad olema esmatarbekaavad ja -teenused kättesaadavad.

Vallas tegutsevad järgmised teenindusettevõtted:

Kool: Puurmani Mõisakool
Lasteaed: Puurmani Lasteaed Siilipesa

Tervishoiuasutused: Perekarst (vastuvõtutajad Puurmanis ja Sadukülas, koduvisiidid üle valla)
Apteek: OÜ Maire Apteek
Postkontor: Puurmani postkontor
Raamatukogud: Puurmani ja Saduküla raamatukogu, Puurmani Mõisakooli raamatukogu
Muuseumid: Kursi Pastoraadi kihelkonnamuuseum
Kauplused: Puurmanis ja Sadukülas
Rändkauplus: Pikknurmes, Pööral, Jõunes, Härjanurmes, Tammikul, Kursis, Tõrves
Majutuskohad: Jahimaja Trofee, Kursi Jahiloss, Kirna Õppekeskus, Kalatalu Härjanurmes
Toitlustamine: Puurmani Mõisa SA, Jahimaja Trofee, Kursi Jahiloss, Kirna Õppekeskus, Kalatalu Härjanurmes
Juuksur: Puurmanis

3.4. Turism

Turismi arendamine mõjutab positiivselt teiste majandussektorite arengut.

Turismi arendamine:

- soodustab ja hõlbustab piirkonna sotsiaalset ja majanduslikku arengut;
- parandab piirkonna mainet, rõhutades selle külalislahkust, suurepärase keskkonda ja kohalikke tooteid, luues seega uusi võimalusi väärtuste lisamiseks kohapeal;
- parandab kohalike inimeste oskusi oma võimaluste leidmisel ja ärakasutamisel.

Turism võib olla kohaliku käsitöö, toitlustamise ja teeninduse edendamise "mootoriks", sest tekib kohalik turg. Kõige soodsam turismitööstuse eripära maapiirkondade arengu mõttes on see, et enamik kasumist jääb kohaliku majandusse. Turism võib olla regulaarne ja kindel lisa maamajapidamise sissetulekutele.

Olulisemad turismiobjektid Puurmani vallas on:

- Puurmani mõisakompleks;
- Alam-Pedja looduskaitseala;
- Kursi kirik;
- Vabadussõja mälestussammas Kursis;
- Vabadussõja mälestussammas Sadukülas;
- kindral Aleksander Tõnissoni mälestustahvel Pööra külas;
- bioloog Karl Richard Benjamin Schlossmann'i mälestustahvel Pikknurme külas.

Huvipakkuv võiks olla Jõgevamaa mõisakomplekse haarav turismimarsruut: Põltsamaa–Lustivere–Puurmani–Visusti jne.

1870. aastatel ehitatud ja krahv Gotthard Johann von Mannteuffelile kuulunud Puurmani loss ja park on valla üheks atraktiivsemaks objektiks. Hoonet kaunistab 25 m kõrgune kaheksatahuline nurgatorn. Hästi on säilinud lossi sisekujundus. Lossi ümbritseb huvitava kujundusega park, mis on riikliku kaitse all. Loss ja park on aastatel 2009-2012 läbinud uuenduskuuri ja muutunud seeläbi üheks oluliseks Jõgeva maakonna vaatamisväärsuseks. Lossi ja pargi arendustegevused jätkuvad. Praegu asub lossis Puurmani Mõisakool. Huvipakkuv on ka 1648. a ehitatud Kursi kirik, mille laiendus ja ümberehitus teostati 1872. a. Väga hea akustikaga kirikus on 20 registriga Sauer' i orel. Puitpastoraat aastast 1817 on säilinud esialgsel kujul. Haruldaste mantelkorstnatega ja topelt palkseintega hoones asub muuseum.

Aktiivset puhkust Puurmani vallas võimaldab Jahimaja Trofee turismitalu Tõrve külas, kus on võimalik ratsutada, paate laenutada. Samuti korraldatakse 1–3-päevaseid kanuumatku mööda Põltsamaa, Pedja ja Emajõe. Tammemäe turismitalu pakub erinevaid matkamarsruute, kus põhiliselt tutvustatakse raba taimekooslusi ning ümbruse metsi. Jalgsimatkadel tutvutakse Pedja jõe kaunite jõeluhtadega ja huvitavate looduslike taimekooslustega.

Alates 2010. aastast tegutseb OÜ Kursi Jahiloss, kes pakub öömaja, erinevaid üritusi ja võimalusi nii isiklike kui ka firma tähtpäevade tähistamiseks.

Puurmani valda jääb ka osa Alam-Pedja looduskaitsealast. Kuna kaitseala põhieesmärgiks on ökosüsteemide loodusliku mitmekesisuse kaitsmine võimalikult suurel osal kaitsealal, siis peab turism seal olema rangelt suunatud. Kohalike valdade ning ka Tartu linna elanikele on oluliseks vaba aja veetmise võimaluseks harrastuslik kalapüük, marjade ja seente korjamine ning veematkad.

Kaarepere Metsakatsejaama Härjanurme Kalakasvatuse baasil on Aarne Liiv rajanud Kalatalu Härjanurmes Jõune külas. Tegeletakse jõforelli, karpkala ja vähimaimude kasvatamisega. On võimalik püüda kala õngega või kahvaga ja lasta see kohapeal ära valmistada. Samuti on võimalik kala kaasa osta.

Kohalike elanike arvates on selles piirkonnas loodusturismil tulevikku. Kuid see ei saa siiski kujuneda massiturismiks ja valdavaks tegevusalaks siinsele elanikkonnale.

Väljatöötatud loodusrajad Alam-Pedja looduskaitsealal on:

- paadimatku mööda Pedja jõge läbi looduskaitseala;
- jalgsimatku mööda rabasaari nn sõjateed mööda.

4. Tehniline infrastruktuur

4.1. Elamumajandus

Olemasolev elamufond koosneb suurelamutest ja eramutest, sealhulgas ka taluelamutest. Suurelamutes omavad kortereid lisaks eraisikutele Puurmani Põllumajandusühistu, OÜ Härjanurme Mõis, Puurmani vald: kokku 29 elamut 4–18 korteriga. Vallavalitsuse andmetel on põhiosas elamufond rahuldavas seisukorras.

Ülevaadet nii eramajade kui ka kõigi eluruumide kohta ei ole vallavalitsusel ega ka ehitisregistris.

4.2. Soojamajandus

Suurelamuid köetakse enamasti individuaalkateldega. Ülejõe elamukvartalis on kehtestatud kaugküttepiirkond, kus seal asuvast 7 keskküttega kortermajast on tsentraalvõrguga liitunud 3. Kaugkütte teenust osutab Puurmani Soojus OÜ, kütuseks hakkepuut.

Puurmani valla omanduses olevaid objekte varustavad soojaga individuaalsed katlamajad, mis kasutavad järgmisi kütuseid:

Saduküla endine koolimaja	-	maaküte
Saduküla raamatukogu	-	tahke kütus
Puurmani Mõisakool	-	vedelkütus, taastuenergia (pellet)
Mõisa töllakuur	-	soojuspump (õhk-vesi)
Vallamaja	-	taastuenergia (pellet)
Puurmani Lasteaed Siilipesa	-	taastuenergia (pellet), soojuspump (õhk-vesi)
Puurmani Spordi- ja Kultuurimaja	-	projekteerimisel (valmimine 09.2015)
Noortekeskus, ambulatoorium	-	õhk-õhk soojuspumbad
Tuletõrjedepoo	-	elektriküte

4.3. Veemajandus, kanalisatsioon ja puhastusseadmed

Veemajandus on koondunud grupiti asuvate elamute teenindamiseks, eraldi asuvad üksikmajapidamised omavad väikese veevõtuga šaht- või puurkaeve.

Suuri veesüsteeme on valla territooriumil kaks, neist üks asub Puurmanis ning üks asub Saduküla keskasulas. Puurmanis, Pikknurmes, Härjanurmes ja mujal on väiksemaid veesüsteeme, mis varustavad elamuid ning teisi objekte. Puurkaevude keskmine sügavus keskasulates on 70–95 m.

Puurmani aleviku ühisveevärk on aastatel 2009-2010 Euroopa Liidu ühtekuuluvusfondi toel renoveeritud ja süsteeme teenindab ettevõtte AS Emajõe Veevärk. Kogu süsteem on uus ja joogivee ning heitvee kvaliteet vastab kehtestatud nõuetele

Saduküla ühisveevärgi renoveerimistööd lõppesid 2012 aastal, rahastajaks samuti Euroopa Liidu ühtekuuluvusfond. Süsteeme haldab ja teenust pakub Kuremaa Enveko AS.

Puurmani valla ühisveevärgi suunad ja probleemid on kirjeldatud Puurmani Valla ühisveevärgi- ja kanalitsiooni arendamise kavas aastateks 2009-2021.

4.4. Keskkonnaseisund, heakord

Üldmulje Puurmani aleviku heakorrast on rahuldav, kuid vaadates eraldi elamutsooni ja ühiskondlikku keskuse haljastust, on pilt väga erinev. Eraldi tähelepanu on vaja pöörata Puurmani keskväljaku seisukorrale, millega piirnevate kinnistute seisukord on mitterahuldav ja lagunevad hooned on ohtlikud inimeste elule ja tervisele. Tuleb pöörata tähelepanu Puurmani valla dekoratiivaianduse ja maastikuhoolduse ning kujunduse komplekssele väljaarendamisele.

Nii Pikknurme külas, Sadukülas kui Puurmani alevikus on üksikuid tühjalt seisvaid ja lagunevaid hooned. Osale on leitud omanikud, kuid viimased pole suutnud nende olukorda parandada. Tuleb suunata valla poolset tähelepanu järelevalvele.

4.5. Elekter

Elektrivõrk ja elektri müük on Eesti energiasüsteemis eraldi. Elektri ülekandega tarbijateni tegeleb Elektrilevi OÜ. Puurmani valla põhiline jaotuspunkt, kus toimub 10 ja 15 kV energia jaotumine tarbijatele, on Puurmani 35/10/15 kV alajaam. Elektrit ostavad tarbijad avatud elektriturult.

Energia ülekande juures on kõige suuremaks probleemiks elektrikaod. Jõgeva maakonnaplaneeringu andmetel on Puurmani piirkond elektrienergia tarbimise suhtes stabiilne piirkond. Puurmani keskasulas on võimalik kasutada küllaltki suuri võimsusi. Elektriga varustatuse seisukohalt on võimalik rajada veel uusi tootmisettevõtteid

Kaasajastamist vajavaid elektriliine on valla territooriumil mitmeid. Probleemiks on talukohad, kuhu ei lähe korralikke liine, et tagada tänapäeva kasvanud elektrienergia tarbimise juures korraliku ja kvaliteetset elektrienergia kvaliteeti. Neid probleeme on lahendatud ja lahendatakse uute alajaamade juurdeehitamisega. Samuti tuleb renoveeritavate liinivõrkude ehitamisel rõhuda võimalikult palju maakaabeliinide rajamisele, et tagada suuremat varustuskindlust.

4.6. Telefoniside ja internet

Vallas on suhteliselt hästi väljaarendatud telefoniside. Raadiotelefonid on paigaldatud kõikidele sooviavaldajatele.

Kogu Puurmani vald on kõikide operaatorfirmade mobiilside levialas. Valla territooriumil on alasid, kus levi ei ole püsiv. Puurmani alevikus asuvad Eesti Telekom AS, Elisa Mobiilsideteenused AS ja Tele2 Eesti AS tugijaamad.

Kogu Puurmani vald on kaetud läbi projekti „KülaTee3“ internetiga. Peamiselt raadiointerneti lahendustel loodud leviala ulatub ka valla kõige kaugematesse piirkondadesse, luues sealsetele elanikele ja ettevõtjatele võimaluse kasutada internetti. Ainsaks eelduseks on otse nähtavus signaali saatva mastiga (ette ei tohi jääda puid, hooneid jmt).

Puurmani vald on koostöös Laeva vallaga asutanud MTÜ Valguskaabel, mille eesmärgiks on Euroopa Liidu struktuurifondide toel rajada valguskaablil põhinev side Puurmani ja Laeva vallas. 2013. aasta septembri seisuga on MTÜ eestvedamisel rajatud valguskaabli magistraaltrass Kärkna-Kärevere-Laeva-Puurmani-Pikknurme. ELASA on rajanud Jõgeva-Saduküla-Pikknurme-Puurmani põhimagistraali.

4.7. Jäätmemajandus

Jäätmete kogumise süsteemi arendamine toimub valla jäätmekava alusel. Valla territooriumil prügilat ei ole. Jäätmed transporditakse teiste piirkondade prügilatesse. Puurmani vald on liitunud Keske-Eesti Jäätmehoolduskeskusega (KEJHK). Vallas toimib alates 2008. aastast korraldatud olmejäätmete vedu. Piirkonda teenindab 2012. aastal sõlmitud uue hankelepingu alusel AS Eesti Keskkonnateenused.

Puurmanis asub valla keskkonnajaam, kuhu elanikud saavad tuua tasuta oma vana olmeelektronikat, ohtlikke jäätmeid, pakendeid ning vanapaberit ja pappi. Lisaks on pakendikonteinerid Puurmanis (2 kohas), Sadukülas ja Pikknurmes.

Koostöös Keskkonna Investeeringute Keskusega korraldatakse ohtlike jäätmete kogumisringe suuremates küldes.

4.8. Teed

Puurmani vallas on riigi-, munitsipaal- ja erateid kokku 316 km. Riigiteede kogupikkus vallas on 90 km. Vallateede kogupikkus on 39 km, millele lisandub erateede omanikega sõlmitud avaliku kasutuse lepingutega hõlmatud teid 24 km ulatuses. Kõik vallateed on kruusateed. Erateede kogupikkus on 122 km. Metskonnale kuulub metsateid 72 km.

Suurima liikluskoormusega on Tallinn–Tartu–Luhamaa maantee. Teede talihooldust teevad lepingulised partnerid ja vald oma seadmetega. Suvisel perioodil teostatakse greiderdamistöid vastavalt esitatud tellimustele.

Teede seisund on üldiselt rahuldav. Vallateede remonti tehakse vastavalt rahalistele võimalustele.

4.9. Ühistransport

Maakondliku bussitransporti ja õpilasvedu korraldab MTÜ Jõgevamaa Ühistranspordikeskus, mille üks asutajaliige on vald. Õpilastranspordi paremaks korraldamiseks on vald käima pannud ka oma transpordil põhineva bussiliini Puurmani, Pikknurme ja Saduküla vahel.

Ühistranspordi seisukohast on parimad liikumisvõimalused inimestel Tallinn-Tartu maantee suunal, kust väljub nii Tartu, Põltsamaa kui Tallinna suunal mitmeid busse. Probleemiks on Pikknurme rahva liikumine Põltsamaale ja tagasi. Lahenduseks on olemasolevatele liinidele lisapeatuse küsimine. Vald on selles suunas ka tegutsenud ja täiendavaid peatusi on lisandunud. Hõredam on aga liiklus valla külade ja Puurmani aleviku vahel, kust ainult korra või kaks nädalas sõidab buss. Suvisel perioodil peale õpilasliinide lõpetamist on ühendus veelgi problemaatilisem. Samas on ühendusvõimalused siiski olemas.

5. Sotsiaalne infrastruktuur

5.1. Kool

Vastavalt ajaloolistele allikatele on Puurmani vallas alates 1690. a antud kooliharidust. 2013. aasta kevadel toimusid muudatused Puurmani valla hariduskorralduses. Tegevuse lõpetas Saduküla Lasteaed-Algkool. Laste puudusel (sügisest 2013 oleks jätkanud kool 3 õpilasega) suleti kooli osa ja lasteaia rühmast moodustati Puurmani Lasteaed Siilipesa filiaal. 2013. aasta kevadel lõpetas Puurmani koolis gümnaasiumi viimane lend. Otsuse langetamisel mängis rolli väike gümnaasiumi õpilaste arv (2010 26 õpilast) ja riigi hariduspoliitika suunad, kus läbi rahastamise suunamise ja uute õppekavade rakendamise pole enam võimalik väikestel maagümnaasiumitele jätkata. Septembrist 2013. jätkati tööd põhikoolina. Koolile valiti uueks nimeks Puurmani Mõisakool.

2014.a septembri seisuga õppis Puurmani Mõisakoolis 89 õpilast ja töötas 22 pedagoogi (ametikohti 15) ning 5 tugistruktuuri töötajat. Õpilaskonna moodustavad peamiselt koduvalla ja Laeva valla lapsed. Kooli majanduspoolt ja kogu mõisakompleksi tegevust haldab 2011. aasta lõpus asutatud Puurmani Mõisa Sihtasutus (7 töötajat). Koolil on kasutada renoveeritud mõisahooned. Sportimiseks kasutatakse noortekeskuse saali ning olemas on staadion. Koolimaja ümbritseb liigirikas (üle 50 liigi) 5,7 ha park.

Üks kord õppeaastas toimuvad koolis lastevanemate üldkoosolekud. Koolis töötab õpilasmavalitsus ja kooli hoolekogu. Õpetamismeetodite valik on mitmekesine. Arvestatakse õpilaste arengu eripärasusi ja vajadusel saavad õpilased osaleda konsultatsioonides.

Puurmanis tegutseb Põltsamaa Muusikakooli Puurmani filiaal. Õpilastel on võimalik õppida klaveri, akordioni ja puhkpilli eriala. Alates 2011. aastast kasutatakse mõisahooned ruume tundide läbiviimiseks.

Saavutused

Õpilased on esinenud vabariiklikel ja maakondlikel aineolümpiaadidel ning konkurssidel, kus on saavutatud auhinnalisi kohti. Riigieksamite tulemused on aastate lõikes olnud heal tasemele. 2013. aastal tõstis kooli viimane lend Puurmani kooli gümnaasiumite edetabelis korralikule 30. kohale.

Traditsioonid

Aastatega on välja kujunenud kindlad traditsioonid, mis muudavad kooli omanäoliseks ja eriliseks. Algklassides viiakse läbi ühisüritusi: sügis-, jõulu-, kevad- ja emadepäeva pidu, matkad ja ekskursioonid.

Ülekoolilistest ettevõtmistest on õpilaste hulgas alati oodatud loodusnädalad, emakeelepäev, rebaste ja abiturientide peod. Igal aastal toimuvad koolis ka konverentsid, kus õpilased esinevad oma uurimistöodega. Koolipäevi rikastab ainetundide kõrval õppetööd toetav tegevus – projektid, õppekäigud, õpilasesinduse tegevus, spordivõistlused, laulukonkursid.

5.2. Lasteaed

Puurmani lasteaed asutati 1958.a 25-kohalisena. Aastani 1990 kuulus lasteaed Puurmani tehasele. 01.09.1990 alustas tööd uus Rahva Hääle kolhoosi poolt ehitatud 140-kohaline lastepäevakodu. Alates 01.03.1992 kuulutati lasteaed Puurmani Vallavalitsuse alluvusse. Samast ajast alates sai Saduküla sovhoosile kuulunud lastepäevakodust Puurmani Lastepäevakodu filiaal. Aastal 2010, pärast Saduküla Põhikooli ümberreorganiseerimist, moodustati Saduküla Lasteaed-Algkool ja Saduküla rühm lahutati Puurmani lasteaiast. Alates septembrist 2013 tegutseb Saduküla rühm taas Puurmani filiaalina.

Hetkel töötab Puurmani lasteaias 4 rühma (3 Puurmanis ja 1 Sadukülas) 60 lapsega. Aastal 2009 avati taas sõimerühm värskelt renoveeritud ruumides. Personali suurus on 20 inimest.

Puurmani lasteaias õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärgiks on toetada laste igakülgset arengut, et kujuneksid eeldused igapäevaeluga toimetulekuks ja koolis õppimiseks. Praegune õpetajaskond on võimekas ja kaasaja nõuetele vastav. Samal ajal tegeletakse aktiivselt enesetäiendamisega, et olla pidevalt kursis kaasaja õppe- ja kasvatusküsimustes.

Lasteaias hoolekogu tegutseb aktiivselt alates 1995. õppeaastast. Hoolekogu on peamiselt lastevanematest moodustatud alaliselt tegutsev organ, kelle ülesanne on jälgida, et õppe- ja kasvatustegevus vastaks laste arengule ja huvidele.

Lasteaias toimub aastaringselt palju erinevaid üritusi lastele ja peredele. Mitu aastat on korraldatud ka koolieelikutele mõeldud ülevallalisi üritusi:

- lastekaitsepäeva tähistamine 1. juunil;
- advendiajal perepäevad kodustele lastele.

5.3. Kultuur

Ajavahemikul 1990-2014 töötas Puurmani spordi- ja kultuurimaja selleks ehitatud hoones (ehitaja kolhoos Rahva Hääle). Alates 2014.a juulist on Puurmani spordi- ja kultuurimaja Puurmani valla allasutusena likvideeritud ja ülesanded läksid üle Puurmani Mõisa SA-le. Puurmani spordi- ja kultuurimaja hoone renoveeritakse 2015.a sügiseks. Hoonesse tulevad ruumid raamatukogule, huviringidele ning sportimiseks vajalik saal. Hoonesse on planeeritud välja ehitada ka saunakompleks, mis asendaks senise amortiseerunud saunamaja.

Vaba aja ja huvitegevuse läbiviimiseks kasutatakse valla või valla allasutuste ruume. 1985. aastast tegutseb Puurmani segakoor, 1989. aastast noorte näitering. Aastast 2009 alustasid tööd 3 rahvatantsurühma – nais-, sega- ja memmede rühm. 2014. aastal alustas laste erialaringina tegevust Muusikastuudio.

Alates 2014. aasta sügisest osaleb Puurmani Mõisa SA koostöös Eesti Kontsertiga projektis, mille raames toimuvad erinevad lossikontserdid. Kontserte toetavad Puurmani vald, Eesti Kultuurkapitali Helikunsti Sihtkapital ja Jõgevamaa Ekspertgrupp.

Suuremad traditsioonilised üritused on: jõulupeod erinevatele sihtrühmadele, aastavahetuse pidu, vabariigi aastapäeva tähistamine, lastekaitsepäeva üritused, võidupüha ja jaanituli.

Kursi pastoraadihoones on huvilistele avatud Kursi kihelkonnamuuseumi tuba, mis loodi Kursi koguduse õpetaja eestvedamisel.

Puurmani vallas on kolm raamatukogu – Puurmanis ja Sadukülas ning mõisakoolis. Raamatukogu teenindab Puurmanis 650 inimest aastas, Sadukülas vastavalt 250. Raamatukogud koostavad korrapäraselt näitusi ja väljapanekuid. Puurmani raamatukogus on kaks lugejasaali. Valla raamatukogudes on avalikud internetipunktid. Raamatukogude ruumid vajavad renoveerimist.

5.3.1. Seltsitegevus

Mittetulundusühing Päikeserõõm loodi 30.aprillil 2012. eesmärgiga arendada Puurmani valla huviharidus- ja kultuurielu, viia läbi õppepäevi ja koolitusi. 2014/2015 aastal toetame SA KIK projekti abil Puurmani noortel keskkonnateadlikkuse tõstmist. Liikmeid MTÜ-s 4.

Käsitööhuvilised naised said esimest korda ühiselt kokku 1999. aasta oktoobris. “Puurmani Käsitööselt Kati” nime all tegutsetakse 2006. aastast. Seltsi tegevuse peamine eesmärk on koondada ja ühendada käsitööst huvitatud inimesi ning oma liikmete tegevuse kaudu säilitada käsitöötraditsioonide järjepidevus. Seltsis on 15 liiget.

Puurmani Priitahtlik Päästeselts on asutatud 24.01.2014. Üldeesmärgiks on tõsta läbi ennetustegevuse turvalisuse taset Puurmani valla piirkonnas ja reageerida päästesündmustele vastavalt päästeametiga sõlmitud lepingule. Seltsil on 25 liiget; baaskoolitus on läbitud 9 liikmel, kes võivad tegeleda päästetöödega. Seltsil on kasutada päästekomandoks kohandatud hoone ning päästesündmustele reageerimiseks on kasutusel Päästeauto Scania L81S.

Puurmani Noorteühing loodi 6.jaanuaril 2007. Puurmani Noorteühing on vabatahtlikkuse alusel loodud ühendus, mis tegutseb oma liikmete omavalitsuse alusel, demokraatia printsiipidel ja isetasuvuse põhimõttel, on kasumit mitte taotlev organisatsioon, mis kasutab tulusid üksnes põhikirjaliste eesmärkide saavutamiseks. Peamiseks eesmärgiks on tingimuste loomine piirkonna noortele tegutseda oma vaba tahte alusel väljaspool perekonda, õppekava ja tööd oma vaimse ja füüsilise arengu soodustamiseks. 01.09.2014 aasta seisuga on noorteühingus 86 liiget.

03.novembril 1991.aastal loodi Härjanurme Talunike Selts. 08.märtsil 2000.aastal loodi Härjanurme Maarahva Selts, kuna talunike oli vähe alles jäänud ja soov oli haarata seltsi liikmeteks rohkem seltsi tegevusest huvituvaid inimesi. Seltsi kuulub 23 liiget. Seltsi põhieesmärk on maaelu arendamine, vaba aja sisustamine ning koostöö teiste maaelu arendavate seltsidega.

Saduküla Noorteühing loodi 2007. aasta märtsis ja ühingu nimeks sai "Saduküla Noorteühing Elu kui filmis“. 2010. aastal muudeti „Saduküla Noorteühing Elu kui filmis“ uue nimega „Saduküla Noorteühing“. Püütakse luua tingimused Saduküla 7-26 aastaste noorte isiksuse mitmekülgsuseks arenemiseks, mis võimaldaks noortel vaba tahte alusel perekonna-, tasemeharidus- ja tööväliselt tegutseda. Noorteühing informeerib avalikkust oma tegevusest ja arendab heategevust ja külaelu Sadukülas.

Saduküla Eakate Selts asutati 2006.a, seltsil on 12 liiget. Seltsi eesmärk on Saduküla piirkonna (Jõune, Härjanurme, Saduküla ja Pööra külad) eakate turvalise sotsiaalelu, eneseabi ja ühistegevuse taastamine ning arendamine.

Mittetulundusühing Uue-Kiisa Hobused on asutatud 11.12.2009. Ühingu eesmärgiks on ohustatud tõugu hobuste (tori ja eesti raskeveo hobune) aretamine, kasvatamine ja propageerimine ning aktiivse ja loodussõbraliku elulaadi harrastamine.

Jahiselts Gustav on asutatud 06.06.1998. aastal. Jahiselts asub Jõgevamaal ja jahimaade pindala on 21 420 hektarit, kus reguleerib ulukite arvukust 59 liiget.

5.4. Sotsiaalne kaitse ja tervishoid

5.4.1. Sotsiaalhoolekanne

Viimaste aastate jooksul on Puurmani valla rahvastik oluliselt vähenenud ning elanikkond on vananev. Noorte osakaal vallas on vähenenud. Suurenenud on (töövõimetus)pensionäride, eakate ja puuetega inimeste osatähtsus valla rahva arvust, mis märgistab omakorda sotsiaalabi vajaduse kasvu.

Sotsiaalhoolekanne on hoolekandeteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi osutamise või määramisega seotud toimingute süsteem, mis peab tagama lastega perede, eakate, puudega ja toimetulekuraskustes isikute inimväärse toimetuleku. Puurmani Vallavalitsus korraldab vallas sotsiaalhoolekannet. Vallas töötab sotsiaaltöö ja lastekaitse peaspetsialist, lisaks kaks sotsiaalhooldustöötajat, üks Saduküla ning teine Puurmani piirkonnas.

Valla sotsiaalhoolekande paremaks korraldamiseks on vallavolikogu juurde loodud sotsiaalkomisjon. Puurmani Vallavalitsuse juures töötab laste hoolekande komisjon.

Sotsiaaltöötaja ülesanneteks oma haldusalas on isikule või tema perekonnale toimetulekuraskuste ennetamiseks, kõrvaldamiseks või kergendamiseks abi osutamine, puuetega inimeste sotsiaalhoolekande, hoolduse ja eestkostetasutuse töö korraldamine ning Puurmani valla sotsiaalregistri pidamine ja sotsiaalhoolekandeliste statistiliste aruannete koostamine.

5.4.2. Sotsiaaltoetused

Sotsiaaltoetus on isiku või perekonna toimetuleku soodustamiseks antav rahaline toetus.

Sotsiaaltoetusteks on toimetulekutoetus, vajaduspõhine peretoetus, hooldajatoetus ja omavalitsuse eelarvest makstavad täiendavad sotsiaaltoetused. Valla eelarvest makstakse vastavalt toetuskorrale järgnevaid toetusi: sünnitoetus, lasteaialaste toitlustamise toetus, toetus lasteriiete ja jalanõude ostmiseks, töövihikutoetus, laste jõulutoetus, koolilõpetaja toetus, toetus edukamatele üli- ja kutsekooliõpilastele, küttetoetus, prillitoetus, eakate sünnipäevatoetus, toetus raskes majanduslikus olukorras olevatele isikutele, toetus õnnetusjuhtumi korral, ravikindlustusega hõlmamata isikute toetus ja matusetoetus.

Toimetulekutoetuse vahendeid eraldab riik ja Puurmani vald maksab antud toetust vastavalt sotsiaalhoolekande seaduses kehtestatud korrale. Seoses töötasu alammäära, riiklike pensionite ja peretoetuste tõusuga on vallas vähenenud toimetulekutoetuse saajate arv (2014.a 9 kuu keskmine – 9,8 taotlejat kuus). Talvekuudel on abivajajaid rohkem seoses kütteperioodi ja sellega

kaasnevate küttekuludega, suveperioodil vähem, sest siis on eluasemekulud väiksemad ning lihtsam on leida juhutöid ja teenistust. Vähenenud on ka registreeritud töötute arv. Seisuga 30.09.2014.a on Eesti Töötukassa Jõgevamaa osakonnas arvel 25 töötut.

5.4.3. Sotsiaalteenused

Sotsiaalteenus on isiku või perekonna toimetulekut soodustav mitterahaline toetus.

Puurmani vallavalitsuse poolt osutatakse järgmisi sotsiaalteenuseid: sotsiaalnõustamist, koduhooldusteenust, sotsiaaleluruumiteenust, tugiisikuteenust, hooldamist hoolekandeesutustes, abivahendite muretsemist, transporditeenust ja muid toimetulekuks vajalikke sotsiaalteenuseid.

Sotsiaalnõustamisega vallas tegelevad sotsiaaltöötajad.

Vallavalitsuse sotsiaaltöötaja abistab abivajajaid isikliku abivajaja kaardi taotlemisel, väljastab puuetega inimeste parkimiskaarte.

30.09.2014.a seisuga elab sotsiaalpinnal 15 inimest. Sotsiaalkorterid asuvad Puurmanis ja Sadukülas.

Sotsiaaltransporditeenust osutatakse kõrvalabi vajavatele puudega isikutele, vanadus- või töövõimetuspensinärile ning lapsele koos saatjaga, kes erivajaduse tõttu või muudel põhjustel ei saa kasutada ühistransporti või ei ole suuteline iseseisvalt sõitma ravi-, rehabilitatsiooni-, hooldus või abivahendit väljastavasse asutusse.

Sotsiaalteenuste korraldamisel lähtutakse iga kliendi (eri)vajadusest, et tagada konkreetsele inimesele just selline valik teenuseid, mis tema seisundile ja toimetulekuvõimele kõige paremini vastab.

5.4.4. Laste ja lastega perede hoolekanne

Puurmani vallas elab 30.09.2014.a seisuga 249 last, neist 12 keskmise, raske või sügava puudega. 30.09.2014.a seisuga on Puurmani Vallavalitsuse eestkostel 8 vanemliku hoolitsuseta alaealist last, neist 3 viibivad hoolekandeteenusel MTÜ Avatud Värav Kiikla lastekodus ning 5 Põltsamaa SOS Lastekülas.

Perede paremat toimetulekut toetavad erinevad sotsiaalteenused ning valla pooled rahalised toetused.

Hooldajatoetust makstakse 1 lapse hooldamise eest. Vanemate paremaks toimetulekuks on sotsiaalnõustamine. Pered, kus kasvab puudega laps, on kasutanud lapsehoiuteenust.

Tugiisikuteenust osutatakse 30.09.2014.a seisuga kahele puudega lapsele ja ühele lastega perele.

Muu abi peredele: EL toiduabi, EELK Maarja-Eliisabeti Kursi koguduse poolne abi, koostöös Eesti Punase Ristiga on pered saanud hügieenipakke. Suureks abiks peredele on vallas tegutsev taaskasutustuba, kust on võimalik saada tasuta või soodsalt riideid, jalanõusid, majapidamistarbeid, mööblit või muid eluks vajalikke asju

5.4.5. Eakate ja puuetega inimeste hoolekanne

30.09.2014.a seisuga on vallas 549 riikliku pensioni saajat ja 270 puudega täiskasvanud inimest. Pensioni saajate ja puuetega inimeste arv aasta-aastalt kasvab.

30.09.2014.a seisuga on hooldajad määratud 49-le raske ja sügava puudega täiskasvanud inimesele.

Hooldamine hoolekandeesutuses toimub väljaspool valda asuvates hooldekodudes. Vald kasutab peamiselt järgnevate hoolekandeesutuste teenuseid: SA Jõgeva Haigla, OÜ Jõgeva Sotsiaalkeskus Elukaar, MTÜ Lustivere Hooldekodu. Viimase liikmeteks on Puurmani vald koos Põltsamaa vallaga. 30.09.2014.a seisuga on hooldekoduteenusel 13 klienti, neist üks erihoolekandeteenusel. Vanurid, kes tulevad kodus oma eluga toime, kuid kodust enam ise välja ei pääse, hooldavad sotsiaalhooldustöötajad. 30.09.2014.a seisuga on Puurmani vallas koduhooldusteenusel 13 täiskasvanud inimest.

30.09.2014. a seisuga on Puurmani Vallavalitsuse eestkostel 2 täisealist puudega inimest.

5.4.6. Tervishoid ja tervisedendus

Puurmani vallas osutab esmatasandi tervishoiuteenust OÜ Perearst Külli Paal. Ambulatoorne vastuvõtt toimub Puurmani perearstikeskuses ning kord kuus on arsti vastuvõtt Sadukülas. Puurmanis teenindab elanikke kaks arsti, pereõde ja laborant. Teatud osa valla elanikest kasutab lähiumbruse linnade (Põltsamaa, Jõgeva, Tartu) perearstide teenuseid. Lähim eriarstiabi on kättesaadav Põltsamaal ja Jõgeval.

Vallas on tagatud inimestele hambaraviteenused. Puurmanis töötab OÜ Piiri Hambaravi Puurmani hambaravikabinet.

Puurmanis tegutseb OÜ Maire Apteek. Apteek ja perearstikeskus teevad koostööd, tellimused tehakse arsti soove järgides. Inimene saab oma ravimid siitsamast, kodukohast kätte.

Tervist edendava tegevusena korraldatakse vallas erinevaid tervise teemapäevi, üritusi. Toimuvad treeningud (võimlemine, aeroobika, zumba, jooga) erinevas vanuses elanikkonnale.

5.4.7. Turvalisus

Korraldusega Puurmani vallas tegeleb Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna prefektuuri Jõgeva politseijaoskonna ennetus- ja menetlustalituse piirkonnapolitseinik, lisaks teenindab sama ametnik Põltsamaa linna ja valda ning Pajusi valda.

Kuritegude levinumaks liigiks on salajased vargused, vandalism. Probleemiks on alkoholism ja sellest tulenev kuritegevus, rikkumised.

Päästetöid teostab Päästeameti Lõuna Päästkeskus. Vallas tegutseb MTÜ Puurmani Priitahtlik Päästeselts. Tulekahjude tekkepõhjused on lahtise tule kasutamine, suitsetamine, kütteseadmete ebaõige kasutamine, laste vallatlemine tulega, kulu põletamine, rikked tehnilistes seadmetes ja elektrijuhtmestikes. Väikeste lastega ja vanurite majapidamistele on jaotatud suitsuandureid. Päästeteenistuse spetsialistide ja kohalike vabatahtlike poolt on läbi viidud teavitustöid tuleohutusest, tehtud kodukülastusi.

6. Piirkondlik koostöö ja koostöö organisatsioonid

6.1. Piirkondlik koostöö

Puurmani vald osaleb aktiivselt Põltsamaa piirkonna omavalitsuste koostöös ning tulenevalt omavalitsuste nimede esitähedest käsitletakse neid kui 4P piirkonnana (Põltsamaa vald, Põltsamaa linn, Puurmani vald, Pajusi vald). Ühiselt on koostatud mitmeid arengukavasid (jäätmekava, turismiarengukava jpt) ja uuringuid (kergliikluste vajalikkuse uuring, Põltsamaa piirkonna koostöö uuring jpt) ning viidud ellu mitmeid ühiseid projekte.

2010. aastal valminud Põltsamaa piirkonna koostöö uuringu kohaselt puudub Puurmani valla inimestel ühine tõmbekeskus ja ollakse jagunenud nii Põltsamaa, Jõgeva (eelkõige Saduküla piirkond) kui Tartu mõjusfääri. Puurmani valla inimesed tarbivad suurema osa teenuseid oma vallas. Peamiseks väljast poolt tarbitavaks teenuseks on kaubandus.

6.2. Koostööorganisatsioonid

Vald on liige mitmes mittetulundusühingus.

- MTÜ Lustivere Hooldekodu. MTÜ liikmeteks on Põltsamaa ja Puurmani vald. Ühingu eesmärgiks on hooldekoduteenuse pakkumine. Ühingul on tegevjuht ja organisatsioon on isemajandav.
- MTÜ Jõgevamaa Ühistranspordikeskus. 12 Jõgevamaa omavalitsuse poolt asutatud organisatsioon õpilasveoliinide ja ühistranspordi paremaks korraldamiseks.
- MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus. Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus on loodud 2003. aastal eesmärgiga võtta omavalitsustelt üle kõik jäätmehoolduse korralduslikud ülesanded, mis on omavalitsustele pandud Jäätmeseaduse ning teiste jäätmehooldust reguleerivate õigusaktidega. Ühingu liikmete arv on aastatega järjest kasvanud ja hetkel kuulub Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse liikmeskonda 27 omavalitsust 6 maakonnast.
- MTÜ Jõgevamaa Koostöökoda. Asutatud 2006 aastal 11 Jõgevamaa omavalitsuse, 19 ettevõtte ja 41 kodanikualgatuse organisatsiooni poolt eesmärgiga kujundada Jõgevamaa elukeskkonda atraktiivsemaks, aidata ja hoogustada külaelu arengut.
- MTÜ Jõgevamaa Omavalitsuste Liit. 1992. aastal moodustatud Jõgevamaa Omavalitsuste Liitu kuuluvad maakonna 12 kohaliku omavalitsusüksust. Liidu eesmärkideks on Jõgeva maakonna omavalitsusüksuste ühistegevuse kaudu:
 - maakonna tasakaalustatud ja jätkusuutlikule arengule kaasaaitamine,
 - maakonna kultuuritraditsioonide säilitamine ja edendamine,
 - maakonna esindamine, oma liikmete esindamine ja liikmete ühiste huvide kaitsmine,
 - maakonna kohalike omavalitsusüksuste koostöö edendamine,
 - liikmetele seadusega ette nähtud ülesannete täitmiseks paremate võimaluste loomine.

Puurmani vald omab osalust AS Emajõe Veevärk. Puurmani vallal on 1449 aktsiat ehk 3,8292% suurune osalus. AS Emajõe Veevärk on loodud koos 22 piirkonna omavalitsusega ühisveevärgi arendamiseks Keskkonnaministeeriumi initsiatiivil kasumit taotleva vee-ettevõttena, et tagada

Euroopa Liidu (EL) poolt rahastatavas Emajõe-Võhandu suurprojekti osalevatele omavalitsustele maksimaalne toetus EL Ühtekuuluvusfondi poolt.

Visioon aastani 2025

Puurmani vald on pika ajaloo, tugeva ühtekuuluvustundega, traditsioone hoidev, kauni looduse ning mitmekülgse majandusega arenev omavalitus, kus on hea elada, õppida, töötada ja puhata.

Prioriteedid

- 1. Konkurentsivõimelise hariduse tagamine**
- 2. Mitmekülgse spordi- ja kultuurielu pakkumine**
- 3. Elamumajanduse arendamine**
- 4. Ettevõtluskeskkonna soodustamine**

Probleemid ja arengueesmärgid aastani 2025

7. Haridus, kultuur ja sport

7.1. Hariduse probleemid ja arengueesmärgid

Raske on leida kvalifitseeritud õpetajaid. Sündivuse ja rahvastiku vähenemise tõttu on langenud õpilaste arv koolis. Soovida jätab lasteaia hoonete seisukord ning puudus on kaasaegsetest õppevahenditest. Lasteaia õpetajate palgad on liiga madalad.

Üldine eesmärk on tagada toimiv ja jätkusuutlik haridusvõrk ning pakkuda konkurentsivõimelist haridust.

Eesmärk: tagada toimiv ja jätkusuutlik haridusvõrk, s.h. keskenduda Puurmanis tugevale põhihariduse andmisele ja kooli jätkamisele mõisakoolina.

Ülesanded:

- algharidus peab olema kättesaadav võimalikult kodulähedal;
- kutsuda aastas vähemalt korra kokku haridusteemaline ümarlaud;
- hariduslike erivajadustega lastele võimetekohase õppimisvõimaluse pakkumine;
- tugispetsialistide kaasamine;
- ringitundidega tuleb luua täiendavad võimalused lapse arenguks;
- soetada vastavalt vajadusele huvialaringidesse vahendeid;
- tagada kõigile soovijaile lasteaia koht;
- luua õpilastele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õpikeskkond mis toetab tema õpihimu ja tahtliste omaduste arengut ja loovat eneseväljendust;
- arendada sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist õpilastes.

Eesmärk: Remontida hooneid, rajatisi ja ruume ning hankida uusi vahendeid.

Ülesanded:

- renoveerida hooneid ja rajatisi vastavalt ehitusprojektidele ja tegevuskavale;
- renoveerida Puurmani Lasteaed Siilipesa hoone;
- hankida õppevahendeid ja sisustada kaasaegsed ainekabinetid koolis.

Eesmärk: Väärtustada ja kujundada valla haridusasutuste mainet läbi kooli- ja ühisürituste.

Ülesanded:

- korraldada kooli aastapäevi ja kokkutulekuid;
- kirjutada kohalikus ajalehes kooliüritustest;
- uuendada pidevalt kooli kodulehte.

Eesmärk: Koolituste pakkumine kõigile haridusega seotud sihtgruppidele.

Ülesanded:

- viia läbi koolitusvajaduse uuring;
- korraldada koolitusi lastevanematele, õpetajatele, kooli hoolekogule ja kooli töötajatele vastavalt koolitusvajaduse uuringule.

Eesmärk: Pidevalt arendada karjääri- ja kutsenõustamist ning töökasvatust.

Ülesanded:

- korraldada laste töö- ja puhkelaagreid;
- korraldada seminare, kutsuda esinema erinevate valdkondade esindajaid.

Eesmärk: Arendada tugiõpilasliikumist Puurmani koolis.

Ülesanded:

- osaleda tugiõpilasliikumise tegevuses,
- korraldada ühisseminare, koosolekuid.

7.2. Kultuuri-, spordi- ja huvitegevuse probleemid ja arengueesmärgid

Vähe on huvialaringe ning nende juhendajaid. Enamik kultuuritegevusteks eraldatud rahalistest vahenditest kulub majanduskuludeks. Huvialaringidesse on koolivälisel ajal raske saada, sest ühistransport on peale koolipäeva lõppu puudulik.

Spordirajatised on halvas olukorras, eriti staadion. Liiga vähe on spordiinventari. Vallas puudub korralik spordihoone, terviseradasid pole välja arendatud. Vähe on spordiringe ning sporditegevust pole keskselt koordineeritud.

Üldiseks eesmärgiks on pakkuda kõikidele sihtgruppidele neile huvipakkuvaid üritusi, luues selleks eeldused ja tingimused.

Eesmärk: Arendada igakülgset kultuuri-, spordi- ja huvitegevust.

Ülesanded:

- viia jätkuvalt läbi külakeskustes üritusi kohalike elanike eestvedamisel;
- viia aastas korra läbi perepäev;
- viia lastekaitsepäeval läbi lastepäev;
- korraldada koolieelikute huvitegevust (nt beebikool, kunstiring, laulustuudio);
- vähemalt korra aastas korraldada kogu valla rahvale ühisüritus (vallapäev);
- viia vähemalt kord aastas läbi kinoõhtud;
- viia vähemalt aasta korra läbi kultuuri-, spordi ja huvitegevuse ümarlaud;
- luua valla ühtne kultuuri- ja spordiürituste kalender ning avaldada see kohalikus lehes ja valla kodulehel;
- korraldada erinevaid tervisespordi võistlusi;
- korraldada lastelaagreid;
- toetada mittetulundusühingute tegevust ja nende poolt korraldatavaid üritusi.

Eesmärk: Rajada ja korrastada kultuuri-, spordi ja huvitegevuseks vajalikud hooned ja rajatised.

Ülesanded:

- korrastada ja ehitada vastavalt tegevuskavale uusi spordirajatisi ja kultuuriobjekte;
- tagada kaasaegsed ruumid kultuuri- ja sporditegevuse läbiviimiseks, renoveerides selleks olemasolev hoone või ehitades uus maja;
- renoveerida Puurmani staadion;

- rajada spordiplatse (nt rularamp);
- tagada spordi- ja kultuurihoone multifunktsionaalsus, rajades erinevatele organisatsioonidele oma ruumid; noortekeskus; arendada kultuurimajas huviringide tegevust; viia läbi bändiproove;
- rajada kaasaegsed mängu- ja liiklusväljakud ning terviserajad vastavalt tegevuskavale;
- rajada vallaelanikele sobilik supluskoht.

Eesmärk: Arendada olemasolevat raamatukogude võrgustikku.

Ülesanded:

- tagada raamatukogudele nõuetele vastavad kaasaegsed tingimused ja inventar;
- kaasajastada avalikud internetipunktid;
- eraldada ja renoveerida Saduküla raamatukogule uued ruumid;
- Puurmani raamatukogule leida avaramad ruumid ja need renoveerida;
- muretseda raamatukogusse arvutid; vahendid muusika kuulamiseks, filmide vaatamiseks, võõrkeelte õppimiseks.

Eesmärk: Rakendada Puurmani lossi ja mõisaparki kultuurielu mitmekesistamiseks.

- korraldada suviseid vabaõhuetendusi ja aastaringselt kontserte;
- osaleda vabariiklikes projektides (nt Unustatud mõisad).

8. Infrastruktuur, keskkond ja majandus

8.1. Infrastruktuuriga seotud probleemid ja arengueesmärgid

Puurmani vallas on palju riigiteid. Halvas olukorras on vallateed. Heakord valla keskus ja ka mujal vajab parandamist. Enamik inimestele teeb muret ühistransport. Halb on külade omavaheline ühendus. Ühistranspordi ning teiste sidepidamisvõimaluste (nt internet) ühendus peaks saavutama sellise taseme, kus elanikel oleks võimalik elukohta vahetamata olla hõivatud.

Üldiseks eesmärgiks on kitsaskohtade kõrvaldamise kaudu toetada säästvat ja tasakaalustatud arengut. Luua tingimused olemasolevate ettevõtete arenguks ning uute ettevõtete ja töökohtade tekkeks.

Eesmärk: Korrastada pidevalt teid ja tagada liiklusohutus ning elanike turvalisus.

Ülesanded:

- koostada teehoiukava;
- teostada Puurmani valla teede ehitus vastavalt ehitusprojektile ja tegevuskavale;
- remontida avalikuks kasutamiseks kuulutatud erateed vastavalt omanikega sõlmitud lepingutele ja Puurmani Vallavolikogu poolt paika pandud tingimustele;
- niita valla teede ääri;
- kergliiklustee rajamine Puurmani alevikus Jõgeva mnt äärde;
- hõõveldada regulaarselt teid;
- paigaldada turvakaameraid.

Eesmärk: Paigaldada ja korrastada vastavalt vajadusele tänavalgustust.

Ülesanded:

- tellida tänavavalgustuse ehitusprojektid;
- teostada ehitustööd vastavalt ehitusprojektile.

Eesmärk: Tagada elanike vajadusi rahuldav, kuid samas ökonoomne ühistransport.

Ülesanded:

- teha vastavalt elanike küsitluse põhjal selgunud tulemustele ühistranspordifirmadele ettepanek liinide muutmiseks;
- lisada vastavalt elanike küsitluse põhjal selgunud tulemustele küladevaheliseks liiklemiseks lisabusse;
- vaadata igal aastal üle busside marsruudid ja ajagraafikud ning teha ettepanekuid.

Eesmärk: Luua tingimused elamumajanduse arenguks.

Ülesanded:

- koostada elamuehituseks mõeldud maade detailplaneeringud;
- rajada planeeritud aladele vajalikud kommunikatsioonid;
- müüa vallale mittevajalikud hooned;
- tagada õpetajatele ja teistele valla töötajatele elamispind.

Eesmärk: Arendada ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteeme ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamise kava (ÜVK) alusel.

Ülesanded:

- ehitada ja renoveerida ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemid vastavalt ehitusprojektidele ja ÜVK-le;
- leida rahalised vahendid ja renoveerida Pikknurme küla ühisveevärg;
- tagada valla omaosalus hajaasustusprogrammis.

Eesmärk: Arendada Puurmani vallas interneti-ühendust.

Ülesanne:

- teha koostööd Laeva vallaga MTÜ Valguskaabel projektide elluviimiseks ja internetiühenduse võimaluste laiendamiseks.

8.2. Keskkonnaga seotud probleemid ja arengueesmärgid

Puurmani vallas asuvad Pedja ja Kaave jõgi vajavad puhastamist ning kaldad korrastamist.

Üldine eesmärk on parandada keskkonnaseisundit. Tagada inimesi rahuldav tervislik keskkond ja majanduse arendamiseks vajalikud ressursid loodust oluliselt kahjustamata, maastike ja elustiku mitmekesisust säilitades ning majanduse arengutaset arvestades.

Eesmärk: Arendada jäätmemajandust.

Ülesanded:

- tegutseda vastavalt arengukavale;
- jätkata koostööd Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskusega;
- tõsta elanike jäätmekäitluse teadlikkust, viies läbi näiteks infopäevi, koostades infovolikuid jms.

Eesmärk: Korrastada Pedja ja Kaave jõgi.

Ülesanded:

- koostada Pedja ja Kaave jõgede saneerimisprojekt;
- puhastada ja korrastada jõgi ja jõekaldad vastavalt saneerimisprojektile;
- võtta kasutusele Pedja jõe paisul olev saarik puhkealana.

Eesmärk: Säilitada miljööväärtuslikud alad.

Ülesanded:

- koostada parkide haljastusprojektid;
- korrastada pargid vastavalt haljastusprojektidele;
- rajada keskasulasse lillepeenrad ja paisule ujuvad lillekorvid;
- hooldada valla haljasalaid;
- kärneri ametikoha loomine.

Eesmärk: Korrastada külades olevad ujumiskohad.

- korrastada Pikknurme paisjärve ujumiskoht.

8.3. Ettevõtluse probleemid ja arengueesmärgid

Peamiselt tegelevad ettevõtjad Puurmani vallas põllu- ja metsamajanduse ning turismindusega. Arvestades Puurmani valla head asukohta, võiks kohapeal olla rohkem ettevõtjaid, kes kohalikele elanikele tööd pakuvad. Paljud Puurmani valla elanikud käivad tööl väljaspool valda.

Vallas on mitmeid huvitavaid turismiobjekte, kuid puudub oskus neid müüa.

Üldiseks eesmärgiks on soodustada töökohtade säilitamist ja juurdeloomist.

Eesmärk: Edastada ettevõtlusalast informatsiooni.

Ülesanded:

- informeerida ettevõtjaid erinevatest koolitustest, toetusmeetmetest, planeeringutest, sh eriti noori ja potentsiaalseid ettevõtjaid;
- abistada ettevõtjaid asjaajamises;
- nõustada projektitaotluste koostamist.

Eesmärk: Soodustada piirkonna ettevõtjate ja kohaliku omavalitsuse vahelist koostööd.

Ülesanded:

- korraldada ettevõtjate ühiseid kokkusaamisi;
- korraldada aastas vähemalt korra üks kokkusaamine Puurmani valla esindajate ja ettevõtjate vahel;
- tunnustada ettevõtjaid (parim uus alustaja, aasta tegija jne).

Eesmärk: Leida enam võimalusi ettevõtjate omavaheliseks, sh ka rahvusvaheliseks koostööks.

Ülesanded:

- korraldada kokkusaamisi (info- ja kontaktpäevad, õppereisid, seminarid) eriala, piirkonna, sõprusvaldade ja -linnade ettevõtjate vahel.

Eesmärk: Suurendada Puurmani valla kui turismikoha tuntust ja parandada turismiteabe kättesaadavust.

Ülesanded:

- koostada piirkonna turismiatraktsioonide turundusstrateegia;
- kujundada Puurmani lossist ja mõisapargist valla turismi kaubamärk;
- tähistada turismiobjektid viitade ja siltidega;
- tutvustada olemasolevatele ja potentsiaalsetele ettevõtjatele turismivõimalusi;
- levitada turismialast informatsiooni valla, ettevõtjate kui ka piirkonna turismiettevõtjate ühise interneti kodulehekülje kaudu;
- anda välja piirkonda tutvustavad trükised, postkaardid, suveniirid, näitlikustatud kaart;
- rajada J. Kuperjanovi ja Vabadussõja teemaline muuseum;
- rajada maakonda ja valda tutvustav infopunkt.

Eesmärk: Rajada tehnoпарк.

Ülesanded:

- leida vajalik maafond;
- koostada detailplaneeringud;
- rajada vajalikud kommunikatsioonid.

9. Sotsiaalhoolekanne, tööhõive ja tervishoid

9.1. Sotsiaalhoolekande, tööhõive ja tervishoiuga seotud probleemid ja arengueesmärgid

Viimaste aastate jooksul on Puurmani valla rahvastik oluliselt vähenenud ning elanikkond on vananev. Noorte osakaal vallas on vähenenud. Suurenenud on eakate ja puuetega inimeste osatähtsus valla rahva arvust, mis märgistab omakorda sotsiaalabi vajaduse kasvu.

Madalast sissetulekust ja töökohtade vähesusest tingituna on elanikel pidev stress ja tervise halvenemine. Probleemiks on alkoholism ja sellest tulenev kuritegevus.

Ebapiisavad on erivajadustega inimestele ja teistele sihtgruppidele mõeldud sotsiaalteenused. Puuduvad neile sobilikud töökohad. Liikumisvõimalused on piiratud.

Eesmärk: Säilitada olemasoleva arstiabi toimimine Puurmani vallas.

Ülesanne:

- tagada ruumide korrashoid.

Eesmärk: Toetada eestkoste-, hooldus- ja tugiperede liikumiste loomist.

Ülesanded:

- leida eestkoste-, hooldus- ja tugiperesid ja luua vastav võrgustik;
- selgitada kohalikus ajalehes hooldus-, eestkoste- ja tugiperede rolli ja funktsioone;
- koolitada eestkoste-, hooldus- ja tugiperede liikumist.

Eesmärk: Teha koostööd erinevate organisatsioonidega, laiendada võrgustikutööd.

Ülesanded:

- teha koostööd, luua koostöövõrgustikud ning sõlmida koostöölepingud erinevate organisatsioonide vahel (politsei, perearstid, õpetajad, hoolekogud jms);
- tihendada arstide ja sotsiaaltöötajate koostööd, eelkõige probleemsete perede, perevägivalla
- ning puuetega inimestega seoses;
- teha koostööd arstide ja õpetajate vahel tagamaks tervislikku koolikeskkonda.

Eesmärk: Kaasata avalikkust sotsiaalsete probleemide aruteludesse muutmaks tekkinud hoiakuid.

Ülesanded:

- korraldada infopäevi, üritusi, seminare, koolitusi;
- teavitada elanikke võrdõiguslikkusest.

Eesmärk: Abistada vastavalt võimalustele ja vajadustele abivajajaid.

Ülesanded:

- nõustada ja korraldada koolitusi abivajajatele;
- abistada abivajajaid abivahendite muretsemisel.

Eesmärk: Luua võimalused inimeste tööle rakendamiseks.

Ülesanded:

- vahendada informatsiooni ümberõppe ja täiskasvanute täiendkoolituste kohta;
- teha ettevõtjatega koostööd laste töö- ja puhkelaagrite korraldamiseks;
- edastada koostöös ettevõtjatega informatsiooni vabade töökohtade kohta;

- teha koostööd Eesti Töötukassa ja teiste töötutege tegelevate organisatsioonidega töötuse probleemi leevendamiseks;
- osaleda piirkonna aktiveerimiskeskuse või tööklubi loomisel või osta vajadusel aktiveerimiskeskuse teenuseid (pikaajaliste töötute rehabilitatsioon).

Eesmärk: Vastavalt võimalustele pakkuda abivajajatele sobilikke elamispindu.

Ülesanded:

- pakkuda jätkuvalt sotsiaalkortereid abivajajatele;
- remontida sotsiaalkortereid vastavalt vajadustele.

Eesmärk: Propageerida tervislikke eluviise ning tegeleda haiguste ennetustööga.

Ülesanded:

- moodustada toimiv tervisenõukogu;
- viia läbi tervishoiu uuringud ja statistika;
- koostada valla terviseprofiil;
- korraldada haiguste ennetamise ja tervislikke eluviise tutvustavaid nädalaid, infopäevi, seminare ja tervisepäevi.

Eesmärk: Tagada vanuritele turvaline elukeskkond ja inimlik kohtlemine.

Ülesanded:

- pakkuda vanuritele vajadusel nõustamist;
- anda teadmisi vananemisest ja tervisekäitumisest, kehalise, vaimse ja sotsiaalse võimekuse säilitamisest, mis aitab pikendada keskmist eluiga;
- toetada eakate seltside või ühenduste tegevust;
- toetada hooldusteenuse ostmist.

Eesmärk: Pakkuda koolitusi, täiendõpet ja nõustamist erinevatele sihtgruppidele.

Ülesanded:

- koolitada lapsevanemaid, sotsiaaltöötajaid, hooldus- ja tugiperesid, üksikvanemaga ja eestkoste-hooldusel olevate lastega peresid, eakaid jt.

Eesmärk: Arendada lastekaitsetööd.

Ülesanded:

- jätkuvalt töös hoida laste hoolekande komisjon;
- leida võimalus pakkuda tugiisikuteenust toimetulekuraskustes ja puudega lastele ja nende peredele;
- vajadusel läbi viia erinevaid koolitusi erinevatele sihtgruppidele;
- projektide kirjutamine laste arendamise ja kaitsmise eesmärgi nimel;
- toimiva koostöövõrgustiku tööle saamine (laste, õpetajate, lapsevanemate kui ka institutsioonide (nt politsei, kool, vald) tasand).

Tegevuskava 2015–2018

Arengukava rakendamiseks jaotati tegevused kolme rühma tulenevalt rahastamise allikatest: a) eelarve – rahastamine ainult vallaeelarvest; b) fondid, eelarve – esmalt tehakse taotlus kaasfinantseerimise saamiseks, kuid eitava vastuse korral rahastatakse valla eelarvest vastavalt võimalustele c) fondid – rahastamine vallaeelarvest 20% ulatuses vaid juhul kui saadakse kaasfinantseerimine

Tegevus	Eeldatav maksumus, EUR				Eestvedaja	Finantseerimise
	2015	2016	2017	2018		
Haridus						
Huvalaringijuhtide palkamine ja vahendite soetamine	13 000	14 000	15 000	16 000	Kooli direktor, SA kultuuritöötaja	Eelarve
Haridusasutuste tutvustamine väljaspool valda	500	500	600	600	Asutuste juhid	Eelarve
Puurmani mõisakompleksi hoonete ja pargi arendamine ja renoveerimine	23 500	287 500			Vallavanem, SA	Fondid, eelarve
Ainekabinettide sisustamine	2 000	3 000	3 500	3 500	Kooli direktor, SA	Fondid, eelarve
Haridusteemalise ümarlaua korraldamine	200	200	200	200	Haridus-ja kultuurikomisjoni esimees, haridusasutuste direktorid	Fondid, eelarve
Koolituste ja seminaride korraldamine	600	600	700	800	Haridusasutuste direktorid	Fondid, eelarve
Puurmani Lasteaed Siilipesa soojustamine, rühmaruumide kaasajastamine			70 000	70 000	Vallavanem, lasteaia direktor	Fondid, eelarve
Tööõpetusklasside sisustus ja masinad	1 000	5 000			SA, kooli direktor, vallavanem	Fondid, eelarve
Laste töö- ja puhkelaagrite korraldamine	500	500	600	600	SA, vallavanem	Fondid, eelarve

Kultuur						
Puurmani Spordi- ja Kultuurimaja renoveerimine	1 326 000				Vallavanem	Fondid, eelarve
Inventari soetamine	1 000	1 000	1 000	1 000	Vallavanem, SA	Fondid, eelarve
Huvialaringide investeringud (erinevad sihtrühmad)	1 000	1 000	1 000	1 000	Vallavalitsus	Fondid, eelarve
Osalemine projektis Unustatud mõisad	320	320	400	400	Kooli direktor	Eelarve
Mittetulundusühingute tegevuse ja nende poolt korraldatavate ürituste toetamine	5 000	5 500	6 500	7 000	Vallavalitsus	Eelarve
Puurmani vallapäevade korraldamine	6 000	6 000	6 000	6 000	SA, vallavanem	Fondid, eelarve
Raamatukogudesse arvutite ning muusika kuulamiseks, filmide vaatamiseks, võõrkeelte õppimiseks vahendite muretsemine	900	1 200	1 200	1 500	Raamatukogu direktor	Fondid, eelarve
Suviste vabaõhuetenduste ja kontsertide pidamine lossipargis	4 600	5 000	5 000	5 000	SA, abivallavanem	Fondid, eelarve
Koostöö ja ürituste korraldamine erinevate organisatsioonidega (teatrid jne)	2 000	2 000	2 500	2 500	SA	Fondid, eelarve
Kinoõhtu korraldamine	1 500	1 500	2 000	2 000	SA, vallavanem	Fondid, eelarve
Noorte ja lasteprojektide toetamine	500	500	1 000	1 000	Vallavanem	Fondid, eelarve
Raamatukogude ruumide remont	1 000	20 000			Raamatukogu direktor	Fondid, eelarve
Sport						
Puurmani staadioni renoveerimine ja spordiplatside rajamine		5000	5000		Vallavanem	Fondid, eelarve
Spordi seeriavõistluste korraldamine (pallimängud, talisport, mootorisport jne)	1 000	1 000	1 500	2 000	SA	Fondid, eelarve
Spordirajatiste korrastamine	3 000	3 200	3 500	3 500	SA, vallavanem	Fondid, eelarve

Infrastruktuur						
Pikknurme küla ühisveevärgi renoveerimine		130 000	270 000		Vallavanem	Fondid, eelarve
Päästekomando hoone renoveerimine		1 000	5 000	1 000	Vallavanem	Fondid, eelarve
Elamuehitusala kommunikatsioonide ehitusprojektide koostamine				6 000	Majandusnõunik, eelarve- ja majanduskomisjoni esimees	Eelarve
Teedeehituse tegevuskava koostamine					Majandusnõunik	Eelarve
Bussiootepaviljonide ehitamine ja korrastamine	500	1 000	1 500		Vallavanem	Eelarve
Teeäärte niitmine	1 600	1 600	1 700	2 000	Majandusnõunik	Eelarve
Teede ehitus vastavalt tegevuskavale	35 000	74 000	74 000		Majandusnõunik	Fondid, eelarve
Puurmani aleviku tänavavalgustuse renoveerimine	1 000	500	3 500	3 500	Majandusnõunik	Fondid, eelarve
Saduküla tänavavalgustuse korrastamine	500	500	1 500	1 500	Majandusnõunik	Fondid, eelarve
Keskkond						
Lillepeenarde rajamine keskasulasse ja ujuva lillekorvi paigaldamine paisule		1 000	500	500	Vallavanem	Eelarve
Mõispargi rekonstrueerimise II etapp, parkla rajamine		160 000			Abivallavanem, SA	Fondid, eelarve
Heakorra tehnika soetamine	7 000				Vallavanem	Fondid, eelarve
Pedja puhastamine (niitmine, sette eemaldamine, kalapääsu rajamine)	794 000				Abivallavanem	Fondid, eelarve
Pedja jõe saariku korrastamine	500	500	500	500	Abivallavanem	Fondid
Ülejõepargi korrastamine	2 000	2 000	2 000	2 000	Abivallavanem	Fondid
Kaave jõe tervendamine ja korrastamine					Vallavanem	Fondid

Ettevõtlus						
Ettevõtjate tunnustamine	1 000	1 000	1 300	1 500	Vallavanem, volikogu esimees	Eelarve
Ettevõtjatega kokkusaamiste ja infopäevade korraldamine	600	900	1 200	1 500	Vallavanem, volikogu esimees	Fondid, eelarve
Tehnopargi arendamine				10 000	Vallavanem, abivallavanem	Fondid, eelarve
Turism						
Piirkonda tutvustavate turismialaste infomaterjalide koostamine	500	1 000	1 000	1 000	Vallavanem, SA	Fondid
Turismiobjektide tähistamine, siltide ja viitade paigaldamine		700	1 000		Majandusnõunik	Fondid
Puurmani mõisapargi ja lossi reklaamimine valla turismialase kaubamärgina	700	800	1 000	1 000	Vallavanem, kooli direktor, SA	Fondid
Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid						
Arstiruumide remont		1 000	1 000		Majandusnõunik	Fondid, eelarve
Koolituste läbiviimine eestkoste-, hooldus- ja tugiperedele	350	400	450	500	Sotsiaaltöö ja lastekaitse peaspetsialist	Fondid, eelarve
Infopäevade, ürituste, seminaride, koolituste läbiviimine erinevatele sihtgruppidele	700	1 000	1 200	1 500	Sotsiaaltöö ja lastekaitse peaspetsialist	Fondid, eelarve
Tervishoiualaste infopäevade, seminaride, uuringute läbiviimine	200	200	500	500	Sotsiaaltöö ja lastekaitse peaspetsialist	Fondid, eelarve
Vanurite päevakeskuse loomine		1 000	2 000		Vallavanem	Fondid, eelarve
Sotsiaalkorterite renoveerimine	500	500	2 000	5 000	Vallavanem	Fondid, eelarve

Kodu kohandamise teenus puuetega isikutele	500	1 500	2 000	2 000	Sotsiaaltöö ja lastekaitse peaspetsialist	Eelarve
Tugiisikuteenuse lastele ja peredele	1 000	1 500	1 500	2 000	Sotsiaaltöö ja lastekaitse peaspetsialist	Eelarve
Juhtimine						
Vallamaja remontimine ja majaesise platsi korrastamine	5 000	10 000	10 000		Vallavanem	Eelarve

